

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja muut kuulijat

Meidän valtuutettujen on annettu ymmärtää, että Biokaasuhankkeen kyseenalaistaminen ei ole suotavaa. Koen kuitenkin velvollisuudekseni asiaa kommentoida.

Kovin pimennossa on ollut se, miten Biokaasuhankkeeseen on ryhdytty. Valtuustolle ei ole avattu hankkeen kustannuksia, hyötyjä eikä riskejä. Jos arvata saan, niin taloudellisten riskien lisäksi muita riskejä ei ole paljontaan edes mietitty. Ei ainakaan niin, että niitä olisi systemaattisesti sanoitettu ja ylös kirjattu.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt jo ainakin kolmessa peräkkäisessä arviointikertomuksessa huomiota kunnan heikkoon riskienhallintaan. Viimeisessä kertomuksessa todettiin vielä erikseen, että riskienarviointia ja -hallintaa tulisi tehdä merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Biokaasulaitos, jos joku, on merkittävä päätös.

En tiedä, miten riskejä osataan arvioida tai hallita muissa pienissä kunnissa, mutta ehkä osaltaan vastauksen antaa eilisen hesarin nettisivuilta löytynyt juttu. Suora lainaus: ”*HS Pyhäjoella. Pikkukunta otti valtavan riskin, mutta lopulta pahin toteutui – Nyt jäljellä ovat tyhjät asunnot ja valtava kuoppa*”

Huomion arvoista on se, että Pöytyällä biokaasuhanketta on kunnan päättävillä elimillä ollut esittelemässä vain hankkeen lobbarit, joista yksi oli vieläpä keskeisenä tekijänä myös Pyhäjoella. Ulkopuolisia asiantuntijoita, joilla voisi olla totuudenmukaisia ja poikkeavia tietoja biokaasulaitoksista, ei ole kuultu. Nyt paikalliset hankkeen puoltajat toistavat, sen enempää asiaa kyseenalaistamatta, lobbarien sanomaa, jopa sanasta sanaan. Usein on kuultu, että uusia isoja laitoksia ei voi edes verrata vanhoihin laitoksiin. Ne ovat yksinkertaisesti niin paljon hienompia ja parempia. Eikä ainakaan mitään hajuhaittoja ole.

Mitäpä jos tehdään vaikka 10 kertaa isompi laitos? Jotta se saastuttaisi vähemmän kuin pienempi, pitäisi tekniikan olla vähintään 10 kertaa parempaa (tämä on yksinkertaistus). Mistä tiedätte, että näin todellakin on? Uskotteko pureksimatta Wegan edustajien lupaukset? Kannattaisiko edes harkita lähdekritiikkiä? Uskotteko lupauksiin, koska haluatte uskoa? Entä uskoisitteko sittenkin, jos laitosta suunniteltaisiin omalle kylällemme?

Jos joku ei ole vielä tutustunut hankkeesta tehtyyn ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan ja erityisesti siitä annettuun lausuntoon kaikkine liitteineen, suosittelen niihin tutustumaan.

Seuraavassa lyhyt lainaus yhteysviranomaisen (eli ELYn) lausunnosta:

Kuten arviointiohjelmassakin on todettu, ihmisten elinoloihin, viihtyisyyteen ja terveyteen vaikuttavat merkittävästi esimerkiksi ilmanlaatu ja melu. Laajojen biokaasulaitoshankkeiden kohdalla merkittävimpiä ilmanlaatuun vaikuttavia vaikutuksia ovat toiminnasta aiheutuvat hajut. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat hankealueesta vain noin 20 metrin etäisyydellä etelässä ja 50 metrin etäisyydellä pohjoisessa. Hankkeen haju- ja meluvaikutusten hallinta erityisesti näiden asuinrakennusten kohdalla on haasteellista. Lisäksi kahden kilometrin säteellä hankealueesta sijaitsee yhteensä 162 asuinkiinteistöä. Elinkeinotoiminnasta on mainittu vaikutusalueella toimiva mylly, mutta tämän lisäksi tulee huomioida vaikutusalueella olevat muut elinkeinoharjoittajat.

Näin ELY-keskus, jonka mukaan toiminnasta siis aiheutuu hajuhaittoja.

Hajujen määrää pyritään etukäteen arvioimaan hajumallinnuksilla, mutta lopullinen tulos haistetaan vasta kun laitos on toiminnassa. Väinö Linnaa vapaasti lainaten voisi sanoa: Menes valittaan hajua niin lyödään semmonen rätinki eteesi, jossa todistetaan, että ei voi haista.

Kahden kilometrin säteellä on siis 162 asuinkiinteistöä. Jos sädettä laajennetaan pari kilometriä, ovat mm. Riihikosken useat sadat asunnot sen sisällä. Kaikkien näiden asukkaat pitäisi jotenkin huomioida. Ei riitä, että vain aivan lähimpien talojen omistajia yritetään maksaa hiljaisiksi.

YVA-arviointiohjelman liitteenä on asukkaiden ja yrittäjien mielipiteitä hankkeesta. Seuraavaksi niistä muutama näyte.

Näyte 1. Olen menettänyt erittäin monet yöunet tämän biokaasulaitoshankkeen takia. Olemme viisi ja puoli vuotta sitten ostaneet alkuperäiskunnossa olevan pienen talon juuri reilun kilometrin päästä suunnitellusta biokaasulaitoksesta. Jos tämä biokaasulaitos nyt toteutuu kyseiselle paikalle, miten meille luvataan, ettei mahdollisia hajuhaittoja ole? Juuri kuulin tutulta, että esimerkiksi Vehmaalla hänellä on mökki 5 kilometrin päässä biokaasulaitoksesta ja on päiviä, jolloin ei ole asiaa mökille. Onneksi on ”vain” mökki, mutta entä kun kyseessä on koti? Sen lisäksi, että tässä on tosiaan kiinni kiinteistömme, talon arvo ja ennen kaikkea kotimme, tässä on myös kyse lapsemme turvallisesta kasvuympäristöstä ja sen lisäksi vielä perheyrytyksestämme, jossa olemme mieheni kanssa molemmat töissä. Jos biokaasulaitos aiheuttaa hajuhaittoja, kyseessä on käytännössä kaikki; elanto ja koti ja samalla säästöt ja terveys, mielenterveys ainakin. Maalle olemme molemmat muuttaneet kaupungista, jotta on tilaa ja puhdasta ilmaa, jota hengittää ja samalla on luovuttu monista muista taajamien/kaupunkien eduista. Viedäänkö meiltä nyt ne kriteerit, jonka takia olemme valinneet paikaksi asua maalla?

Näyte 2. Asioita ajetaan täällä Pöytyällä vauhdilla kunnan ja Wegan toimesta eteenpäin, lähialueen asukkaita ja heidän etujaan/mielipiteitään pahemmin huomioimatta tai kuulematta! Koko hanke tuli meille asukkaille täysin puun takaa, kaikki saivat hankkeen tietoonsa samaan aikaan kun mekin. Kunnan ja Wegan johtohenkilöt eivät tunnu pitävän meitä millään tavalla eri asemassa muihin alueen asukkaisiin verrattuna. Vaikka me saamme kärsiä laitoksen tuomat haitat. Päällimmäinen ja tärkein kysymys on ollut se, että kuka korvaa minulle ja muille lähinaapureille kiinteistöjemme arvon alenemisen, joka on väistämättä edessä, jos Biokaasulaitos tuohon joku päivä tulee? Vuonna 2001 kun ostimme tontin, kysyimme kunnan edustajilta, että onko kunnalla koskaan aikomusta laajentaa teollisuusaluetta Kantatien tälle puolelle. Vastaus oli ei koskaan, koska maakuntakaavassa ja kunnan kaavoituksessa tarkoitus on pysyä kantatie 41:sen itäpuolella vaan. Tällä suunnitelmalla rakentaa laitos tuohon, tämän lähialueen ihmiset ovat kärsijän roolissa, sekä epäoikeudenmukaisessa asemassa ja yhdenvertaisuuslain määritelmäkään eivät tällä täyty! Jokaisen ihmisen omaisuuden suoja pitäisi olla turvattu perustuslain tasolla.

Näyte 3. Olemme muuttaneet Turusta noin kolme vuotta sitten tänne Riihikoskelle puhtaana ja raikkaana ilman ja rauhallisen asumisympäristön vuoksi. Nyt tämä biokaasulaitos suunniteltiin huoletta kovasti. Huolenaiheena on erityisesti hajuhaitat. Asunnon jälleenmyyntiarvo laskee. Ellei jopa ole mahdotonta myydä omakotitaloa tulevaisuudessa, mikäli hajuhaittaa alueella.

Näyte 4. Olen Pöytyän Mustanojalla asuva. Heti alkuun pidin biokaasulaitosta ihan hyvänä hankkeena kylällemme, mutta kun olen saanut asiasta enemmän informaatiota, on mieleni muuttunut. Asumme reilun kilometrin päässä suunnitellusta laitoksesta ja tällä hetkellä olen huolissani lähistölle rakennettavan biokaasulaitoksen vaikutuksesta elämäämme. Huoleni kohdistuu elämänlaatumme heikentymiseen ja kiinteistön arvon laskuun. Aluksi biokaasulaitosta ”mainostettiin” hajuttomana, mutta nämä puheet ovat jääneet pois yhtiön edustajien kertomuksista heti alun jälkeen. Uskoisin että tähän on syynä se, että hajuttomia biokaasulaitoksia ei ole olemassa. Onhan se selvää, että sellaisia määriä orgaanisia jätteitä ei pystytä varastoimaan siten että lähialueille ei leviäisi hajuhaittoja. Pidän biokaasulaitosta hyvänä asiana, mutta niiden sijoituspaikka ei ole näin lähellä asutusta. Uskon että Pöytyälläkin löytyy paikkoja missä asutusta ei ole lähellä ja haitat ihmisille saadaan siten minimoitua.

Tämänhetkinen sijoituspaikka valikoituisi bisneksen eikä ihmisten huomioimisen perusteella ja vastustan biokaasulaitoksen sijoittamista nykyisen suunnitelman mukaiselle alueelle.

Siinä muutamia mielipiteitä. Niitä löytyy lausunnon liitteistä ja ihmisten kanssa juttelemalla paljon lisää. Toivon, että osaisitte asettua näiden asukkaiden asemaan. He ovat ihmisiä, joilla on paljon pelissä. Ja ovat asiaan pakon edessä oikeasti joutuneet tutustumaan. Pelkonani on, että täällä valtuustossa pidetään asukkaiden näkemyksiä kapeakatseisina, ja että hekin tulevat vielä kiittämään viisaita päättäjiä, kunhan näkevät laitoksen erinomaisuuden.

Itsekin pistin YVA-arviointiohjelmaan mielipiteeni, mutta keskityin siinä lähinnä hajujen hallintaan ja vähentämiseen. Luettuani muiden lähiasukkaiden huolia, olen tullut siihen johtopäätökseen että, tehtiinpä hajujen vähentämiseksi miten paljon tahansa, tullaan laitos joka tapauksessa näkemään suurena ongelmana lähiseudulla. Pääosin siksi, koska mitään varmuutta hajujen määrästä ei voi etukäteen olla. Ja asuntojen hinnat tulevat hyvin todennäköisesti laskemaan Riihikoskea myöten. Olen kuullut, että jo nyt olisi liikkeellä asunnonmyyjiä, jotka pyrkivät varautumaan tulevaan. Eli riskit ovat jo alkaneet realisoitua.

Pointtini on seuraava:

On täysin kestäväntöntä, että lähialueiden asukkaat ja yrittäjät ovat he, jotka kantavat yhteisestä projektista aiheutuvat riskit.

Teen valtuustoaloitteen, että biokaasuhankkeelle etsittäisiin hyvin nopealla aikataululla joku toinen sijoituspaikka. Nykyinenkin paikka on tällä hetkellä metsää, kalliota ja peltoa. Vielä ei siis ole ehditty tehdä mitään peruuttamatonta. Tällaista ratkaisua esittivät myös useat paikalliset asukkaat 29.8. päivätyssä ja Pöytyän kunnan päättäjiä lähetetyssä vaatimuksessaan. Tässä yhteydenotossa on muutenkin paljon miettimisen arvoista asiaa. Toivottavasti kirjelmä otetaan sen edellyttämällä vakavuudella välittömästi käsittelyyn kunnanhallituksessa.

Jos Pöytyältä ei löydy laitokselle kelvollista syrjäisempää paikkaa, voisi yksi ratkaisu olla, että hanketta lykättäisiin muutamalla vuodella, Näin nähtäisiin, miten Wegan suunnittelemat laitokset lähtevät käyntiin muilla paikkakunnilla. Ja meillä olisi suurien lupauksien sijaan näyttöä asiasta. Puoleen tai toiseen. Kiireellinen investoinnin toteutus nykyiselle paikalle sisältää todella monenlaisia riskejä ja tuonee mukanaan pitkän taistelun ja hammasten kiristelyn. Sitäkö me kaipaamme?

Ja jos hanke jäisi lykkäyksen vuoksi tai jälkeen kokonaan toteutumatta, ei maailma siihen loppuisi. Toki paljon työtä menisi hukkaan, mutta sitä varten kai palkkaa maksetaan, että sen eteen töitä tehdään. Ja tässäkin tapauksessa ihan hyvää, tavoitteiltaan kehittämishakuista työtä.

Pöytyällä 2.9.2024

Jouni Tammelin
kunnanvaltuutettu